تغییر بیان معصوم در مواجهه با استعجاب مخاطبین

شاگرد: در اصول کافی این روایت «لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنَ الْكِبْرِ قَالَ فَاسْتَرْجَعْتُ فَقَالَ مَا لَكَ تَسْتَرْجِعُ قُلْتُ لِمَا سَمِعْتُ مِنْكَ فَقَالَ لَيْسَ حَيْثُ تَذْهَبُ إِنَّمَا أَعْنِي الْجُحُودَ إِنَّمَا هُوَ الْجُحُودُ.» آمده، وقتی او استرجاع می‌کند امام می‌فرمایند که منظور من جحود بود.

استاد: به این صورت در روایات خیلی هست. معصومین علیهم‌السلام یک چیزی می‌گویند برای کل متسمعین در درجات مختلف؛ بعد وقتی استعجابی می‌شود و طرف به مشکلی می‌خورد، با یک قیدی او را قانع می‌کنند. الان او نمی‌تواند فهم کند که اگر کبر بیایی لایدخل الجنة. اما اگر همان جا بگویی لم للجنة درجات؛ اگر شما بخواهید به درجه بالای بالا بروی باید هیچ کبری نداشته باشی. همین استعجابی هم که تو می‌کنی اگر یک ذره باشد تو به آن جا نمی‌روی. اما درجات بالا و ... دم نظر او نیست. او فعلاً می‌گوید به بهشت بروم ای نروم. وقتی سر اصل دخول جنت، او استعجاب می‌کند فوری امام می‌گویند اگر کبر جحود داشته باشی و ایمان و خدا را انکار کنی، به بهشت نمی‌روی. ببینید آن اولی معنای خودش را دارد و امام هم فرمودند و اگر او استعجاب نکرده بود برای همه می‌آمد. اما وقتی استعجاب کرد امام علیه‌السلام آن را با یک قیدی بیان می‌کنند. همین الآن چند نمونه از آن در ذهن من آمد. شما می‌توانید یک رساله درست کنید. رساله‌ای که اول امام یک چیزی گفته اند و وقتی طرف به مشکل می‌خورد امام توضیحی می‌دهند که مشکل او رفع شود؛ ناظرین بیرونی هم می‌گویند اگر اولی هم درست درک شده بود، درست بود. این برای حل آن بود. خودش یک رساله بلندبالایی می‌شود که شاید بالای پنجاه ای صد روایت، مصداق داشته باشد. امام یک چیز کلی‌ای را فرمودند و بعد با یک توجیهی برای دفع دخل آن این را گفتند.

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #1
ایجاد شده در 25 مه 2026 14:18:32 توسط ... .
به روزرسانی شده در 25 مه 2026 14:19:24 توسط ... .